

Roman Drozd

OSADNICTWO LUDNOŚCI UKRAIŃSKIEJ NA ZIEMI CZŁUCHOWSKIEJ W RAMACH AKCJI „WISŁA”

Komuniści przejmując władzę w Polsce dążyli do przekształcenia jej w państwo jednonarodowe. Temu celowi miało służyć wysiedlenie z Polski niemal wszystkich mniejszości narodowych. Akcją zamierzano objąć również ludność ukraińską, która mimo przesunięcia granicy polsko-radzieckiej na rzekę Bug, nadal zamieszkiwała tereny południowo-wschodniej Polski. W latach 1944-1946 odbyło się przymusowe przesiedlenie Ukraińców na Ukrainę, w wyniku którego Polskę opuściło około 500 tys. osób, uniknęło go około 200 tys. Władze polskie chciały akcję kontynuować, lecz nie wyraził na to zgody rząd radziecki. W tej sytuacji na pierwszy plan zaczęła wysuwać się koncepcja przesiedlenia pozostałej ludności ukraińskiej na ziemie zachodnie i północne Polski.

W początkach stycznia przystąpiono do organizacyjno-technicznego przygotowania akcji przesiedleńczej. Po sporządzeniu orientacyjnych spisów ludności ukraińskiej, opracowano szczegółowe instrukcje określające sposób wysiedlenia, a następnie osiedlenia Ukraińców na ziemiach zachodnich i północnych Polski¹. Poza tym zalecano dowódcom wojskowym i funkcjonariuszom urzędów bezpieczeństwa dokonania podziału Ukraińców na grupy. Do grupy „A” zaliczono wszystkie rodziny znajdujące się w wykazach UBP, do grupy „B” na listach wojskowych, a do „C” - pozostałe². Podział ten wykorzystywano następnie do osiedlenia Ukraińców w rozproszeniu. Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego wydało nakaz, aby w jednej wsi umieszczać tylko jedną rodzinę z grupy „A” lub „B”, a do pięciu z grupy „C”. Rodziny z grupy „A”, „B” lub „C” nie mogły być osiedlane razem, a odsetek ludności ukraińskiej w stosunku do polskiej nie mógł przekraczać 10% mieszkańców wsi. Poza tym zabroniono rozmieszczać Ukraińców w strefie: do 50 km od granicy lądowej, do 30 km od granicy morskiej i miast wojewódzkich oraz do 10 km